

KUTSESTANDARD

Kahjuritõrjuja, tase 5

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kahjuritõrjuja, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel

Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Ehitiste konserveerimine	Kahjuritõrjuja, tase 5 Ehitiste konserveerimine
Fumigeerimine	Kahjuritõrjuja, tase 5 Fumigeerimine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Kahjuritõrjuja töö eesmärk on kahjulike ja soovimatute organismide elutegevuse ohjamine, et tagada parem ja ohutum elukeskkond ning elanikkonna teavitamine kahjuritega seotud ohtudest.

5. taseme kahjuritõrjuja on töötaja, kes on pikaajalise töökogemusega oma kutseala meister ning tuleb toime keerukate tööülesannete täitmisega muutuvates oludes. Ta juhendab madalama tasemega kahjuritõrjujaid, annab edasi kutsealaseid oskusi ja juhib meeskonnatööd.

5. taseme kahjuritõrjuja tööks on biotsiide ja/või füüsikaliste ning mehhaaniliste meetodite kasutamine kahjulike organismide tuvastamiseks, hävitamiseks, tõrjeks, kahjustava toime ennetamiseks või muul viisil nende vastu võitlemiseks.

5. taseme kahjuritõrjuja vastutab materiaalsete väärtuste jagamise, töö korraldamise ning töötulemuste eest. Tagab konfidentsiaalsuse, järgib isiku- ja muid andmekaitse nõudeid.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Tööks ettevalmistamine
- A.2.2 Pindade puhastamine
- A.2.3 Kemikaali valmistamine
- A.2.4 Kahjuritõrje protsessi läbiviimine
- A.2.5 Töötluse dokumenteerimine
- A.2.6 Kliendi nõustamine
- A.2.7 Kemikaalide transport, ladustamine ja jäätmekäitlus

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

- A.2.8 Ehitiste konserveerimine
- A.2.9 Fumigeerimine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Kahjuritõrjuja tööga võivad kaasneda:

- 1) allergia kasutatavate biotsiidide või lisaainete suhtes;
- 2) kõrge temperatuuriga töökeskkond;
- 3) raskesti läbitavate läbipääsude ja avade esinemine;
- 4) liigniiske töökeskkond;
- 5) saastatud õhuga töökeskkond;

6) töö õhtu-, öö- ja hommikutundidel, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel;
7) töötamine kõrgustes.

A.4 Töövahendid

Biotsiidid ja nende lisaained. Tõrjevahendid, seadmed, redelid, tellingud. Isikukaitsevahendid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Kahjuritõrjujal on hea füüsiline vorm ja vaimne tervis. Ta on vastutus- ja kohanemisvõimeline, täpne, korrektne nii kliendi kui ka tööandja suhtes, usaldusväärne ning kohusetundlik. Tal on hea enesedistsipliin, ping- ja stressitaluvus. Puuduvad kroonilised haigused ja ülitundlikkus. Oluline on käeline osavus, liigutuste täpsus, kiirus ja hea koordinatsioon. On otsustus- ja analüüsivõimeline.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

5. taseme kahjuritõrjuja on kesk- või keskeriharidusega ning läbinud kutsealase täienduskoolituse ja omab kutsealast töökogemust.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Kahjuritõrjuja, ehitiste konserveerija, fumigeerija.

A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Biotsiidiseadus § 39. vastutav spetsialist

(2) Vastutaval spetsialistil peab olema kahjuritõrje juhtimiseks ja korraldamiseks omandatud kahjuritõrjuja /.../ kutsevalifikatsioon kutseaduse tähenduses, mille kohaselt isik korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle töö eest.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel on nõutav kõigi kohustuslike kompetentside (B.2.1 – B.2.7) ja läbivate kompetentside (B.2.10 – B.2.15) tõendamine

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Tööks ettevalmistamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) kontrollib kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse määramise õigsust; 2) selgitab kahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjused; 3) allkirjastab kahjurite sissetungi ja/või kahjustuse arengu kohta tehtud dokumendi ning edastab selle tellijale või kliendile; 4) vaatab ja hindab töötluskeskkonda ning tõrjemeetodi sobivust töötluskeskkonnale; 5) kontrollib planeeritavast tööajakulust kinnipidamist, vajaduse korral teeb muudatusi tööajanormides; 6) kontrollib töövahendite ja isikukaitsevahendite korrasolekut; 7) valib tööks sobilikud töövahendid ja isikukaitsevahendid; 8) juhendab seadmete ja teiste töövahendite ohutut kasutamist; 9) korraldab seadmete ja teiste töövahendite inventuuri. Hindamismeetod (id): Suuline eksam ja/või test.	
B.2.2 Pindade puhastamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) kontrollib pindade puhastamiseks valitud puhastusmeetodi õigsust; 2) vastutab õigete isoleerimismeetodite ja kahjulike osakeste lendumist takistavate meetodite valiku eest; 3) kontrollib ja vastutab pinnale sobiva mehhaanilise ja/või keemilise puhastusmeetodi valiku eest;	

4) kontrollib jäätmete utiliseerimist vastavalt keskkonnakaitse- ja ohutusnõuetele.	
Hindamismeetod (id): Suuline eksam ja/või test.	
B.2.3 Kemikaali valmistamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) hindab kemikaali toimeaineid ja lisaaineid vastavalt kahjuri(te) liigile- ja tundlikkusele ning aastaajale; 2) määrab isoleerimismaterjali gaasilise läbilaskvuse ja paksuse vastavalt kasutatavale kemikaalile; 3) määrab kahjurite resistentsuse toimeainete suhtes, tagades toimeaine efektiivsuse kahjulikele organismidele; 4) määrab kemikaali hoiatuslause (P) ja ohulause (H) tähised ning tagab nende nõuetekohase paigaldamise pakendile ja/või piktogrammobjektile.	
Hindamismeetod (id): Kirjalik eksam, arvutusülesanne ja proovitöö.	
B.2.4 Kahjurite tõrjeprotsessi läbiviimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) määrab ruumi, ruumi osa ja/või materjali töötlemise vajaduse ja meetodi; 2) vastutab nõuetekohase kahjuritõrje protsessi korraldamise eest; 3) vastutab mürksööda ja/või mehhaanilise tõrjevahendi nõuetekohase paigaldamise eest; 4) vastutab füüsikaliste tõrjemehhanismide ning nende kasutamisega kaasnevate tähistega ja piktogrammide nõuetekohase paigaldamise eest.	
Hindamismeetod (id): Kirjalik eksam ja proovitöö.	
B.2.5 Töötamise dokumenteerimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) valmistab ette dokumenteerimise juhendid ja alused vastavalt valdkonda reguleerivatele seadustele ja õigusaktidele; 2) kontrollib dokumentatsiooni nõuetekohast vormistamist sh kasutatavate kemikaalide, vahendite ja seadmete koosseisu ja hulga dokumenteerimise õigsust; 3) allkirjastab dokumendid, mis on seadusandlusest tulenevalt nõutud vastutava isiku poolt allkirjastamiseks; 4) jagab vajaduse korral kliendile täiendavat informatsiooni klienti puudutava dokumentatsiooni ja töö läbiviimise kohta; 5) analüüsib olemasoleva dokumentatsiooni põhjal kahjuritõrjet statistiliselt; 6) vastutab arhivaalide nõuetekohase säilitamise, kasutamise ja hävitamise eest; 7) valmistab ette ja allkirjastab tõrjesertifikaadid tehtud töötamise kohta kliendi soovil; 8) kontrollib kasutatavate kemikaalide ohutuskartide olemasolu ja ajakohasust; 9) vastutab tõrje juhendmaterjalide koostamise ja uuendamise eest; 10) koostab kahjuritõrje hinnakirju ja pakkumisi; 11) koostab ja sõlmib kahjuritõrje lepinguid; 12) viib läbi kahjuritõrje ja/või kahjurite monitooringu tasuvusanalüüsi.	
Hindamismeetod (id): Proovitöö (dokumentatsioon) ja arvutusülesanne.	
B.2.6 Kliendi nõustamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) tutvustab tellijale ja/või kliendile võimalikke ohte ja ettevaatusabinõusid enne töötlust, töötamise ajal ja pärast töötlust ning kahjurite levikut ennetavaid meetodeid; 2) võtab nõustamise kohta kinnituse (allkirja) kliendi ja/või tellija allkirjaõiguslikult isikult; 3) annab kliendile ja/või tellijale juhised kahjurite tekke ennetamise, leviku jälgimise ja tõrje korraldamise osas vastavalt integreeritud kahjuritõrje juhtimise (IPM) põhimõtetele; 4) tutvustab kliendile ja/või tellijale olemasolevaid tooteid ja/või parandavaid abinõusid ning soovitab neid, arvestades objekti olukorda; 5) suhtleb kliendiga sõbralikult ja lähtuvalt heast tavast; 6) saadab kliendi ära positiivset kliendikontakti hoides, vajaduse korral abistab klienti; 7) korraldab tööõnnetuste vältimiseks vajalikke ennetavaid tegevusi; 8) käsitleb kliendi kiitusi ja kaebusi, lahendab probleeme oma vastutusala piires; 9) kogub, analüüsib ja kasutab klientidelt saadud tagasisidet parema teenuse osutamiseks; 10) juhendab ja õpetab praktikante ja teisi madalama kvalifikatsiooniga kahjuritõrjujaid;	

11) juhhib kahjuritõrjet tegevat meeskonda sh komplekteerib meeskonna, koostab tööjaotuskava, korraldab töö ja logistilise lahenduse; 12) vastutab töösoorituse ja kvaliteedi hindamise eest, kontrollib tööohutust; 13) korraldab kutsealaste koolituste läbiviimist.	
Hindamismeetod (id): Praktiline töö (näidiskoolituse koostamine ja esitamine).	
B.2.7 Kemikaalide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) instrueerib madalama kvalifikatsiooniga kahjuritõrjujat jäätmete ohutu transportimise osas; 2) vastutab lahusejääkide nõuetekohase isoleerimise, pakendamise ja transportimiseks ettevalmistamise eest; 3) järgib kemikaalide transportimise ohutusnõudeid; 4) teostab kemikaalide üldist kuluarvestust; 5) vastutab vajalike töövahendite olemasolu eest ja vajadusel tellib vajaminevad kaubad ja vahendid; 6) tellib ja võtab vastu kaupu ja vahendeid vastavalt vajadusele ja volitustele; 7) jälgib kemikaalide laoseisu ning säilivustähtaegasid ja korraldab tähtaja ületanud kemikaalide nõuetekohase kõrvaldamise; 8) koostab seaduses ettenähtud kemikaalide aruandluse.	
Hindamismeetod (id): Test ja teoreetiline näidisülesanne	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Selle kutse taotlemisel võib lisaks valida spetsialiseerumisega seotud kompetentside tõendamise:

1. ehitiste konserveerimine B.2.8;
2. fumigeerimine B.2.9.

Ehitiste konserveerimine	
B.2.8 Ehitiste konserveerimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) määrab avatava piirkonna ning kahjustuse levikut takistavad tegevused ning korraldab kahjustuspiirkonna avamise; 2) hindab tarindite toetamise ja/või tugevdamise vajadust ja ulatust; 3) kontrollib allesjäävate materjalide mehhaanilisi omadusi kasutades selleks vastavaid seadmeid; 4) dokumenteerib kahjustatud materjalide kõrvaldamise; 5) määrab kahjustuspiirkonna töötlusmeetodi vastavalt töödeldava materjali omadustele; 6) koostab töötlusjuhendi materjali töötlemiseks; 7) annab soovitusel esmasteks taastamistöödeks.	
Teadmised: 1) ehitusinseneri algteadmised	
Hindamismeetod (id): Proovitöö	

Fumigeerimine	
B.2.9 Fumigeerimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) hindab objekti sobivust fumigatsiooniks, kasutades selleks sobivaid meetodeid ja seadmeid; 2) vastutab sobivate meetodite ja seadmete valiku eest; 3) vastutab objekti ümbruses ohutuse tagamise eest; 4) teeb fumigatsioonitööd kasutades fumigatsiooniks sobilikke materjale, vahendeid ja seadmeid; 5) tagab fumigatsioonitööde tegemise vähemalt kahe isiku poolt, kellel on töötamise ajal silmside; 6) vastutab fumigatsiooniplaani koostamise eest, lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja dokumentide edastamise eest objekti vastutavale isikule; 7) kontrollib soovitava tulemuse saavutamiseks kemikaali kontsentratsiooni;	

- 8) veendub lekke puudumises väljaspool fumigatsiooniala, lekke olemasolul hindab situatsiooni, teavitab objekti eest vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt olukorrale, vajaduse korral laiendab fumigatsiooniala, suurendab kemikaali kontsentratsiooni;
- 9) avab aknad/uksed, võimalusel lülitab sisse ventilatsiooni, et vähendada kemikaali kontsentratsiooni
- 10) eemaldab ohutult kemikaali objektilt;
- 11) vastutab kemikaali kahjutuks muutmise eest;
- 12) mõõdab kemikaali kontsentratsiooni objektil ja hindab selle ohutust inimestele;
- 13) teavitab Päästemetit objektil fumigatsiooni lõpetamisest ning eemaldab objektilt ohumärgistused;
- 14) väljastab fumigatsioonitööde protokollid.

Hindamismeetod (id): Proovitöö.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.10 Tööohutus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) järgib ettevõttes kehtivaid standardeid ja protseduureegleid; 2) järgib kõikides töötappides seadusandlusest tulenevaid tööturvise-, keskkonnakaitse- ja tööohutuse nõudeid; 3) arvestab oma tegevuses töö- ja ümbritseva keskkonna võimalike riskidega, kasutab ohutuse tagamiseks ohutustehnilisi ja isikukaitsevahendeid ning tagab nende korrasoleku; 4) oskab tegutseda häire- ja eriolukorradest ning vajaduse korral kutsub professionaalse abi ning teavitab tööandjat ja/või vastutavat isikut; 5) instrueerib töötajaid ohutustehnikanõuetest ja kontrollib nende vastavaid teadmisi.	
B.2.11 Arvuti kasutamise oskus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) kasutab oma töös arvutit tasemetel AO1-AO7.	
B.2.12 Meeskonnatöö	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) juhib meeskonnatööd, näidates üles huvi ja toetust oma kolleegide suhtes, arusaamist ja hoolivust.	
B.2.13 Keeleoskus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) valdab eesti keelt tasemel C1.	
B.2.14 Suhtlemisoskus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) suhtleb nii sise- kui välisklientidega sõbralikult ja lähtuvalt heast tavast; 2) suhtlemisel kolmandate osapooltega lähtub konfidentsiaalsuse põhimõtetest; 3) mõistab kultuuride mitmekesisust ja on salliv.	
Hindamismeetod (id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	
B.2.15 Kahjuritõrjuja, tase 5 kutset läbivad teadmised	EKR tase 5
TEADMISED: 1) kahjulike organismide bioloogia; 2) kemikaalide mõju materjalidele, keskkonnale ja elusorganismidele; 3) algteadmised keemiast, füüsikast ja ehitustehnikast; 4) ehitus- ja pinnakatematerjalid; 5) keskkonnavalused algteadmised; 6) üldteadmised puhastusvahendite ja -meetodite kohta; 7) kemikaali käitlemise nõuded; 8) kvaliteedijuhtimine; 9) ettevõtluse põhialused; 10) mürgistuse tunnused, põhjused ja tagajärjed ning nende ennetamine; 11) kutsealased mõisted ja rahvusvaheline erialane terminoloogia;	

12) kutsealased õigus- ja normatiivaktid, standardid ja muud normatiivdokumendid.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	04-24052012-6.2/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Roman Grorelov, Fumiteam OÜ Riina Lahne, Terviseamet; Kemikaaliohutuse osakond Annemari Linno, Terviseamet; Kemikaali ja toote ohutuse büroo Piret Nutt, Eesti Desinfektsiooni- ja Kahjuritõrjeettevõtete Liit Kalle Pilt, Eesti Desinfektsiooni- ja Kahjuritõrjeettevõtete Liit; Eesti Maaülikooli Maaehituse osakond Toomas Trei, Rentokil OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Teeninduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	8
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	24.05.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	07.05.2014
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7544 Kahjuri- ja umbrohutõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Pest Control Operator, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	